

Kdo vlada v Trstu?

Londonski sporazum med Združenimi ameriškim državam, Vel. Britanijo in Italijo glede sodelovanja italijanskih uradnikov pri upravi anglo-ameriškega področja STO (9. maja 1952) so usvarili v upravi področja nevdržani položaj. Pokazalo se je, kako upravičeno je bilo nasprotovanje Tržačanov proti temu sporazumu, ki je bil sklenjen v njihovi odsotnosti in v popolnem nasprotju s črko in duhom mirovne pogodbe.

Razvoj po prihodu italijanskih funkcionarjev postavila zahodne sile pred neizbežno izbiro: ali mirovna pogodba in vladanje v duhu te pogodbe, dokler se STO dejansko ne konstituirajo, ali diktat rimske vlade! Dosedanje slepomišljenje je nevdržno in postavlja na kocko ne samo ugled anglo-ameriške vojske uprave in z njo V. Britanije in Združenih ameriških držav, temveč tudi ugled Organizacije združenih narodov, kateri je bilo poverjeno nadzorstvo nad upravo Svobodnega tržaškega ozemlja.

Rekli smo, da je bil postavljen na kocko ugled ZVU. Izza kulis kompliciranih odnosov med vrhovnim štabom ZVU, ki se je ustvaril okoli samega poveljnika anglo-ameriške cone, in italijanskih uradnikov, uide v javnosti redko kakšna podrobnost, ki je sicer brez posebnega pomena. Gotovo pa je, da rimski uradniki ne priznavajo Svobodnega tržaškega ozemlja in izvajajo ukaze iz Rima, čeprav jih je v smislu Londonškega sporazuma rimska vlada samo predlagala, ter jih je imenoval poveljnik anglo-ameriškega področja. Tako nastaja povsem logično trenje med njimi in vrhovnim štabom ZVU, ko hode le-ta ostati zvest vsaj do neke mere svojemu mandatu, ki ga opredeljuje določbe mirovne pogodbe o začasnih upravi.

Ne gre morda samo za notranje natezanje med vrhovnim štabom ZVU in rimskimi uradniki, temveč gre za javne spore. In prav ti postavljajo ugled ZVU na kocko. Tržaška javnost se vprašuje, kdo pravzaprav vlada zdaj v Trstu? Anglo-ameriška vojska uprava, katere oblast izkira edino iz mirovne pogodbe, kakor to naglašata tudi proglas samega poveljnika anglo-ameriške čet, izdan takoj po objavi mirovne pogodbe (15. septembra 1947), ali Rim?

Navajamo primer izplačila izredne določke (indennità di emergenza) za državne namene v anglo-ameriški coni. Rimska vlada je uvedla to posebno določilo za namene, ki opravljajo službo v težkih okoliščinah, kakor n. pr. v obmejnih krajih. Določila znaša 150-250 lir na dan, različno po namenečevih stopnjah in velja od 1. julija 1952.

Na tiskovni konferenci o proračunu za II. polletje 1953 smo zvedeli, da se je ZVU upirala novim izdatkom za izplačilo te določke, ki obremenjujejo tržaški državni proračun za 300 milijonov lir, a se je končno vdala. Rimski funkcionar je uspeh rimske vlade solistično utemeljeval tako: namenečenci so zahtevali od rimske vlade določilo in prišli tako v spor z ZVU; rimska vlada je morala zanje zahtevati izplačilo te določke iz državne blagajne anglo-ameriškega področja, kar je storka toliko bolj upravičeno, ker sama krije primanjkljaj tržaškega proračuna.

Da se je ZVU upirala uvedbi te izredne določke, čeprav ima za socialne potrebe vsaj toliko razumevanja kakor rimska vlada, je povsem razumljivo; saj je vendar jasno, da je izredna določila v službi rimske politične propagande in da pomeni novo vmešavanje rimske vlade v notranje razmere na Tržaškem in posebno v pristojnost ZVU.

V resnici je izvajanje določb o izredni določki potrdilo to domnevo, da gre namreč za politično potezo rimske vlade. Kako bi si sicer mogli razlagati, da se je italijanski funkcionar uprli izplačilu določke tistim slovenskim profesorjem in učiteljem, ki jih Rim ne priznava za italijanske namenečence, ker jih je namestila anglo-ameriška zaveznika uprava. Na namestitvenem ukazu, s katerim se postavljajo slovenski učitelji, je izredno rečeno, da je učitelj oziroma profesor na slovenskih šolah v ekonomskem pogledu izenačen z učiteljem na italijanskih šolah v anglo-ameriški coni STO. Po vsem tem ta odlok ne drži več.

Pred tržaško javnostjo se postavlja vprašanje povsem jasno: tistim namenečencem, ki jih priznava Rim za državne namenečence v smislu italijanskih zakonov, gre izredna določila — tistim, ki jih je namestila ZVU, t. j. ogromni večini slovenskega učnega osebja, nič! Kdo torej vlada v anglo-ameriški coni?

Podoben spor je nastal glede namenečencev pri tržaškem glasbenem konservatoriju, ki je bil doslej občinska ustanova, a ga je nedavno ZVU podzvalila. Ukaz o podzvaljenju je bil že objavljen v uradnem listu ZVU. Kljub temu rimska vlada ne priznava tega podzvaljenja. Temu dosledno namestnik prosvetnega oddelka pri ZVU, ki je bil iz Rima delegiran uradnik, ne priznava profesorjev konservatorija za državne namenečence.

Mar ni bil ugled ZVU pred Tržačani in vsem svetom postavljen na kocko?

BANCO ESPANOL EN ALEMANIA

V palači španske banke »Banco exterior de Espanas« v Madridu so ustanovili špansko banko za Nemčijo (Banco Espanol en Alemania), ki bo v Frankfurtu odprla svojo podružnico. Nemška banka Deutsche Ueberseische Bank je imela do leta 1949 podružnico v Madridu, Barceloni in Sevilli. V smislu premirja in dogovora med zahodnimi silami je morala te podružnice prodati. Kupila jih je španska bančna skupina za 30 milijonov pezet.

Zmanjšanje dolarskega primanjkljaja po svetu

Ze več kot eno leto mnoge države zboljšujejo svoj zlati in dolarski račun z Združenimi državami. National City Bank poroča v svojem poročilu za avgust, da so se zlate zaloge Združenih držav zmanjšale v zadnjih šestih tednih za 200 milijonov dolarjev. Razen tega je novo izkopano zlato v vedno večjem obsegu teklo v zaloge prekomorskih dežel.

Dvig zunanjih zlatih in dolarskih zalog se je začel spomladi leta 1952. Do tega je prišlo zaradi visokih ameriških izdatkov v inozemstvu in zaradi ukrepov teh držav za izboljšanje stabilnosti svojih valut.

Pogoji, ki so najprej zmanjšali dolarski primanjkljaj, prevladujejo tudi naprej kljub dejstvu, da je ameriška pomoč tujini že prekorajčila svoj višek. Motociclo poudarja, da ameriški posli na mednarodnem posroču obnavljajo drugim državam kosmato 200 milijard dolarjev na leto. Odiok dolarjev ni bil nikoli večji.

Prekomorske dežele dodajajo ves svoj zlati in dolarski zaogam kakor znaša ameriška gospodarska pomoč. To pomeni, pravi poročilo, da bi njihovi dolarski posli prinesli ugodno

ravnotežje tudi tedaj, če bi ameriška pomoč prenehala, čeprav prebitek seveda ne bi bil velik.

Poročilo nam odkriva se sledeče zanimivosti:

Japonske zlate in dolarske zaloge so dosegle v marcu povojni višek v znesku 914 milijonov dolarjev.

Največji prebitek zlata in dolarjev od pomladi 1952 je dosegla britanska zlata in dolarska zaloga na šterlinskem področju.

Zahodna Nemčija je podvojila svoje zaloge v tem času in je postala drugi največji koristnik. Obnova nemškega gospodarstva, ki so jo v veliki meri izvršili z ameriško pomočjo, je pomagala razširiti tudi nizozemsko tranzitno trgovino in je tako obnovila njene zlate in dolarske zaloge.

Z izjemo Venezuele in Kolumbije je večina latinsko-ameriških držav ohranila, če že ne izboljšala, svoj zlati in dolarski račun z Združenimi državami.

Tudi azijske države, ki izvažajo surovine, so v ravnotežju glede svojih zlatih in dolarskih zalog.

Poročilo pripominja, da so ameriški trgovci razočarani, ker se inozemske države še vedno obotavljajo, da bi

ukinile omejitve za dolarske izdatke svojih državljanov.

POSOJILO ZA OBNOVO CERKVA V FRANCIJI

Društvo za obnovo cerkva in cerkvenih zgradb (Groupement pour la Reconstruction des Eglises et Edifices Religieux Sinistrés) je že pred nekaj leti razpisalo posojilo za obnovo cerkvenih poslopij, ki so bila poškodovana med vojno. Zdaj je razpisalo novo posojilo v znesku 750 milijonov frankov; cena obveznice je 97%, obresti pa znašajo 6,25%. Za posojilo jamči država. Posojilo se povrne v 15 letih.

REKORDNA PROIZVODNJA AVTOMOBILOV NA FRANČOSKEM

Junija meseca je Francija izdelala 49.172 avtomobilov (lani v istem mesecu 42.384). Od tega je bilo 37.830 osebnih avtomobilov (lani 31.429). Proizvodnja v I. polletju je dosegla 250.404 (lani 259.864), od tega osebnih 188.225 (lani 186.835). Tovarne Renault, Citroen, Peugeot, Simca in Ford so proizvedle 98% vse proizvodnje.

lek 17,6 stota na ha; leta 1938 so posejali 5 milijonov ha in dosegli 16,3 stota na hektar. Italija potroši letno 90 milijonov stotov pšenice, in sicer 80 za prehrano in 10 za seme. Zaradi dobre letine bo letos uvoz iz tujine manjši. Tako bo Italija lahko prihranila 35 milijard lir.

ZBOLJŠANJE POLOZAJA ITALIJANSKE MEHANIČNE INDUSTRIJE

Podatki o proizvodnji italijanske mehanične industrije v I. tromesečju 1953 govorijo o zboljšanju njenega položaja v primeri a letom 1952, ko je nastal v proizvodnji zastoj. Proizvodnja je letos napredovala za 16% v primeri z lanskim letom in istem času, vendar so napredovali samo nekateri sektorji. Proizvodnja motornih strojev in električnih motorjev je narasla za 3%, proizvodnja vozil za 35% in proizvodnja prečiščilne mehanike za 2%. Toda nazadovale je proizvodnja raznih manjših strojev, in sicer za 5% in električnih strojev za 4%.

PRIMANJKLJAJ V ITALIJANSKEM DRŽAVNEM PRORAČUNU

Proračun za finančno leto 1953-54, ki ga je bilvi italijanski finančni minister Pella predložil poslanski zbrcnici, kaže na 417 milijard primanjkljaja. Izdatki znašajo 2230 milijard 686 milijonov 171.855 lir, dohodki 1813 milijard 670 milijonov 381.200 lir; iz tega izvira primanjkljaj 417 milijard 15 milijonov 790.555 lir.

„Toto“ tudi pri Nemcih

Na Tržaškem je predvsem razširjen nogometni »toto«, stava na izid nogometnih tekem. Trst je v tem pogledu povsem povezan na Italijo. Stava na konje, na izid konjskih dirk, je bolj omejena na prave ljubitelje tega športa. Toto je okrajšava za totalizator, pravico, ki so jo najprej uporabljali pri konjskih dirkah in ki hitro ugotovi rezultat te. Pozneje se je beseda razširila tudi na druge stave.

Pri rokah imamo nekaj podatkov o organizaciji nemškega »tota«. Nogometni toto so v Zahodni Nemčiji vpekljali pred 6 leti. V Nemčiji imajo tudi v rokah posebne družbe. Obrat teh družb je v finančnem letu 1952-53 dosegel 300 milijonov mark (1 nemška marka je 147 lir). Ti podatki ne obsegajo konjskega tota. Nemške države (Zahodna Nemčija je zvezna država) so skupno pobrale od te vsote za davke 60 milijonov mark (862 milijonov lir). Igranje nogometnega tota je zlasti razširjeno v državi Rheinland Pfalz.

Polovico zneska, ki ga vplačajo igralci družbam, razdelijo te za nagrade dobitnikom, se pravi tistim, ki so stave dobili; 16,5% plačajo družbe državi za davke, 11% gre za kritje stroškov vpisnih postaj, 10% za podporo športnim organizacijam, 8% za upravne stroške družbam (za vzdrževanje osebja, reklamo itd.). Tako dela v Koblenzu na vpisnih postajah od nedelje zvečer do ponedeljka 350 namenečencev. Družbe toto prispevajo tudi za gradnjo športnih prišpiz. Tako je družba za Rheinland Pfalz prispevala za igrišče v Ludwigshafenu 100.000 mark.

»Toto« tudi pri Nemcih

Na Tržaškem je predvsem razširjen nogometni »toto«, stava na izid nogometnih tekem. Trst je v tem pogledu povsem povezan na Italijo. Stava na konje, na izid konjskih dirk, je bolj omejena na prave ljubitelje tega športa. Toto je okrajšava za totalizator, pravico, ki so jo najprej uporabljali pri konjskih dirkah in ki hitro ugotovi rezultat te. Pozneje se je beseda razširila tudi na druge stave.

Pri rokah imamo nekaj podatkov o organizaciji nemškega »tota«.

Nogometni toto so v Zahodni Nemčiji vpekljali pred 6 leti. V Nemčiji imajo tudi v rokah posebne družbe. Obrat teh družb je v finančnem letu 1952-53 dosegel 300 milijonov mark (1 nemška marka je 147 lir). Ti podatki ne obsegajo konjskega tota. Nemške države (Zahodna Nemčija je zvezna država) so skupno pobrale od te vsote za davke 60 milijonov mark (862 milijonov lir). Igranje nogometnega tota je zlasti razširjeno v državi Rheinland Pfalz.

Polovico zneska, ki ga vplačajo igralci družbam, razdelijo te za nagrade dobitnikom, se pravi tistim, ki so stave dobili; 16,5% plačajo družbe državi za davke, 11% gre za kritje stroškov vpisnih postaj, 10% za podporo športnim organizacijam, 8% za upravne stroške družbam (za vzdrževanje osebja, reklamo itd.). Tako dela v Koblenzu na vpisnih postajah od nedelje zvečer do ponedeljka 350 namenečencev. Družbe toto prispevajo tudi za gradnjo športnih prišpiz. Tako je družba za Rheinland Pfalz prispevala za igrišče v Ludwigshafenu 100.000 mark.

»Toto« tudi pri Nemcih

Na Tržaškem je predvsem razširjen nogometni »toto«, stava na izid nogometnih tekem. Trst je v tem pogledu povsem povezan na Italijo. Stava na konje, na izid konjskih dirk, je bolj omejena na prave ljubitelje tega športa. Toto je okrajšava za totalizator, pravico, ki so jo najprej uporabljali pri konjskih dirkah in ki hitro ugotovi rezultat te. Pozneje se je beseda razširila tudi na druge stave.

progah jugoslovanske linijske plovbe (nove ekspressne proge in brzovozne proge). Na brzovozni progi plovejo ladje »Pula«, »Rijeka«, »Zadar« in »Vojsodina«.

Pocenitev v Jugoslaviji

Zadnje dni se je žito v Jugoslaviji pocenilo. Pšenico, ki so jo odkupna podjetja sprva kontrahirala po 32 din, ponujajo zdaj v Vojvodini že po 18 dinarjev. V Ljubljani so se ponovno pocenile tudi bele zemlje, in sicer od 5 na 4 din, manjše pa na 3 din. Krompir novega pridelka stane zdaj na ljubljanskem trgu 12 din kg. Bele testenine so bile v veletrgovini pred mesecem po 122-142, nato se je cena znižala na 109 din, končno na 75 din; v nadrobni prodaji stanejo 85 din. Cena jermena v veletrgovini je padla od 90 na 55 din. DRUGE CENE

V trgovini na debelo je cena terpenitovega pralnega mila padla od 227 na 207 din za kg, cena toaletnega mila pa od 350 na 250 din. Kilogram 1/5) stane zdaj 760 din, pred enim mesecem 1250. Kakao se je pocenil od 830 na 760 din; fini čokoladni bomboni od 1100 na 600 din; navadni kisli bomboni od 300 na 280 din. Odprti malinovci od 235 na 205.

Cena uvoženemu rižu je padla od 420 na 385 din, domačemu pa od 340 na 320 din. Cena Gavrilovičeve salame je padla od 1400 na 990 din, trapistovskega sira od 280 na 280, prave kave od 3980 na 3500 in limon od 455 na 420 dinarjev. Vse to so cene v veletrgovini; pričakujejo padec cen tudi v nadrobni prodaji.

Zgovernne številke

Na 8 Avstralcev pride 1 avto. Avstralija ima 8 milijonov prebivalcev, število motociclov doseže 1.200.000. Avstralci žive večinoma v mestih in to ob obali; samo trije milijoni živijo raztreseni po notranosti, na kmetijah in ob rudnikih.

700 milijonov dolarjev znaša vrednost ameriških vojaških pošilk, ki so jih doslej odobrile ZDA Jugoslaviji. Ne vemo, ali je to poročilo nemškega lista »Die Deutsche Zeitung« točno.

500.000 lir prejme za vsako predstavo v tržaškem opernem gledališču dober solist ali solistka.

AVSTRISKO POSOJILU ZA ELEKTRIFIKACIJO

Avstriska vlada je razpisala posojilo za pospešitev elektrifikacije. Računala je, da bo podpisanih 500 milijonov šilingov, v resnici je posojilo virglo 600 milijonov.

„Toto“ tudi pri Nemcih

Na Tržaškem je predvsem razširjen nogometni »toto«, stava na izid nogometnih tekem. Trst je v tem pogledu povsem povezan na Italijo. Stava na konje, na izid konjskih dirk, je bolj omejena na prave ljubitelje tega športa. Toto je okrajšava za totalizator, pravico, ki so jo najprej uporabljali pri konjskih dirkah in ki hitro ugotovi rezultat te. Pozneje se je beseda razširila tudi na druge stave.

Pri rokah imamo nekaj podatkov o organizaciji nemškega »tota«. Nogometni toto so v Zahodni Nemčiji vpekljali pred 6 leti. V Nemčiji imajo tudi v rokah posebne družbe. Obrat teh družb je v finančnem letu 1952-53 dosegel 300 milijonov mark (1 nemška marka je 147 lir). Ti podatki ne obsegajo konjskega tota. Nemške države (Zahodna Nemčija je zvezna država) so skupno pobrale od te vsote za davke 60 milijonov mark (862 milijonov lir). Igranje nogometnega tota je zlasti razširjeno v državi Rheinland Pfalz.

Polovico zneska, ki ga vplačajo igralci družbam, razdelijo te za nagrade dobitnikom, se pravi tistim, ki so stave dobili; 16,5% plačajo družbe državi za davke, 11% gre za kritje stroškov vpisnih postaj, 10% za podporo športnim organizacijam, 8% za upravne stroške družbam (za vzdrževanje osebja, reklamo itd.). Tako dela v Koblenzu na vpisnih postajah od nedelje zvečer do ponedeljka 350 namenečencev. Družbe toto prispevajo tudi za gradnjo športnih prišpiz. Tako je družba za Rheinland Pfalz prispevala za igrišče v Ludwigshafenu 100.000 mark.

»Toto« tudi pri Nemcih

Na Tržaškem je predvsem razširjen nogometni »toto«, stava na izid nogometnih tekem. Trst je v tem pogledu povsem povezan na Italijo. Stava na konje, na izid konjskih dirk, je bolj omejena na prave ljubitelje tega športa. Toto je okrajšava za totalizator, pravico, ki so jo najprej uporabljali pri konjskih dirkah in ki hitro ugotovi rezultat te. Pozneje se je beseda razširila tudi na druge stave.

Pri rokah imamo nekaj podatkov o organizaciji nemškega »tota«.

Nogometni toto so v Zahodni Nemčiji vpekljali pred 6 leti. V Nemčiji imajo tudi v rokah posebne družbe. Obrat teh družb je v finančnem letu 1952-53 dosegel 300 milijonov mark (1 nemška marka je 147 lir). Ti podatki ne obsegajo konjskega tota. Nemške države (Zahodna Nemčija je zvezna država) so skupno pobrale od te vsote za davke 60 milijonov mark (862 milijonov lir). Igranje nogometnega tota je zlasti razširjeno v državi Rheinland Pfalz.

Polovico zneska, ki ga vplačajo igralci družbam, razdelijo te za nagrade dobitnikom, se pravi tistim, ki so stave dobili; 16,5% plačajo družbe državi za davke, 11% gre za kritje stroškov vpisnih postaj, 10% za podporo športnim organizacijam, 8% za upravne stroške družbam (za vzdrževanje osebja, reklamo itd.). Tako dela v Koblenzu na vpisnih postajah od nedelje zvečer do ponedeljka 350 namenečencev. Družbe toto prispevajo tudi za gradnjo športnih prišpiz. Tako je družba za Rheinland Pfalz prispevala za igrišče v Ludwigshafenu 100.000 mark.

»Toto« tudi pri Nemcih

Na Tržaškem je predvsem razširjen nogometni »toto«, stava na izid nogometnih tekem. Trst je v tem pogledu povsem povezan na Italijo. Stava na konje, na izid konjskih dirk, je bolj omejena na prave ljubitelje tega športa. Toto je okrajšava za totalizator, pravico, ki so jo najprej uporabljali pri konjskih dirkah in ki hitro ugotovi rezultat te. Pozneje se je beseda razširila tudi na druge stave.

PO SVETU

Avstriska pogodba na dnevnem redu

Svetovna zunanja politika se v zadnjem času suka zlasti okoli Avstrije. Sovjetska vlada je pozvala zahodne sile, naj umaknejo tako imenovani »kratkí predlog«, naka bi sovjetska diplomacija bila pripravljena pogajati se za sklenitev avstriske mirovne pogodbe ter končno skleniti mir tudi glede Avstrije. Še prej je sovjetska vlada ponudila pogajanje sami Avstriji. Dala je, da je pripravljena odpovedati se zahtevi po plačilu zasedenih stroškov. Avstrijci so se te ponudbe razveselili in temu svojemu razpoloženju dali duška v posebni noti na sovjetsko vlado, o kateri sploh niso obvestili zahodne sile. Na Zahodu so se zaradi tega razburjali. Predsednik avstriske vlade je odgovoril, da Avstrija ne vodi politike, ki bi dajala prednost ne Sovjetski zvezi ne zahodnim silam. Kljub vsemu so Avstrijci previdni in se gotovo ne bodo spustili v pogajanja na lastno roko, ker so preveč odvisni od ameriške pomoči. Zahodne sile so menja, da se mirovna pogodba ne sme skleniti brez njihovega sodelovanja.

Ze med vojno (novembra 1943) so se zunanji ministri ZDA, V. Britanije in ZSSR v Moskvi dogovorili, da obnovijo Avstrijo. Po vojni polet 1945 so v Potsdamu ta dogovor potrdili. Nato je bilo v Londonu 250 sej namestnikov zunanjih ministrov, da bi našli sporazum glede Avstrije. Vse to delo je bilo zaman. Marca 1950 so Američani izdelali tako imenovani »kratkí predlog«, ki je postavil ZSSR trde zahteve. Prišli so tudi Angleži in Francozi. Zdaj izjavljajo na Zahodu, da ne vztrajajo več pri »kratkem predlogu«.

SMRT AMERIŠKEGA POLITIKA

V newyorški bolnici je umrl v 64. letu starosti senator Robert Taft, ki je imel za predsednikom Eisenhowerjem gotovo prvo besedo v ameriški politiki. Načeloval je skupini republikanških senatorjev. Pri zadnjih volitvah je nastopil proti kandidiranju gen. Eisenhowerja, pozneje pa ga je v zunanji politiki podprl. Baval se je zlasti z gospodarskimi vprašanji. Bil je nasprotnik pretesne povezave ZDA z drugimi državami. Njegov oče je bil predsednik Združenih držav od leta 1909-1913.

IMENITNI ANGLEZI V JUGOSLAVIJI

Klement Attlee, voditelj angleške laburistične stranke, je že od začetka avgusta v Jugoslaviji gost predsednika republike Tita. Tam ostane do 23. avgusta. Britanski laburistični poslanec Bevan potuje po Jugoslaviji kot gost Socialistične zveze Jugoslavije v spremstvu svoje žene. Na odhodu v Jugoslavijo je tudi bivši minister za prehrano George Strauss. Prav tako je prisel v Jugoslavijo lord Reading, član parlamentarnega odbora za zunanjo politiko.

JAPONCI V PORURJU

Predstavniki nekega velikega japonskega rudnika proučujejo metode dela v nemških rudnikih v Porurju, da bi jih uporabili na Japonskem. Pogajajo se z nemškimi podjetji glede dovolitve uporabe raznih patentov.

Sovjetski proračun za leto 1953

Pred vrhovnim svetom je finančni minister Severov navedel glavne podatke o sovjetskem proračunu 1953. Dohodki znašajo 543,3, izdatki 530,5 milijarde rubljev. Za obrambo pojde 110,2 milijarde rubljev, t. j. 3,6 milijarde manj kakor leta 1952. Davki na kmetijske pridelke bodo znižani za 43% v primerjavi z lanskim letom. Povstavka narodnega gospodarstva znaša 192,5 milijarde, za socialno skrbstvo in kulturne potrebe 129,8, za prosveto 62,1, za zdravje in šport 24,8, za socialno varnost in družinske določke 42,9 in 14,5 milijarde rubljev za upravo.

TUDI ZSSR PRIPRAVLJA VODIKOVO BOMBO

Malenkov je na seji vrhovnega Sovjeta izjavil, da ni tudi za Sovjete vodikova bomba nikakšna tajnost več.

POMANJKLJIVA PREHRANA V CSH

Predsednik češkoslovaške vlade Zapotocki je v svojem govoru po radiu kritiziral razne pomanjkljivosti glede prehrane in v kmetijskem gospodarstvu. Omenil je zlasti pomanjkljivosti v delovnih kmetijskih zadrukah. Zaradi tega so jih kmeti začeli zapuščati. Vlada ne bo ovirala izstopov iz zadrug, ako se pokaže, da bodo neodvisni kmetje dvignili proizvodnjo.

CENEJŠE TKANINE

Kupna moč nemške marke je na notranjem trgu med marcem in aprilom ostala neizpremenjena. Pocenila se je obleka; tkanine so za 0,8% cenejše. Cene tkaninam nazadujejo v Nemčiji že eno leto; to nazadovanje se je nadaljevalo tudi v aprilu 1953.

naše misli

Italija se bo sprijaznila s STO?

Italija je v mirovni pogodbi priznala usanovitve Svobodnega tržaškega ozemlja, pozneje pa je izmamila od zahodnih zaveznikov znano trostransko izjavo s predlogom, naj bi se STO vključilo v Italijo. Vse bi bilo morda gladko poteklo, če posebno, od kar se je ZSSR zaradi Stalinske politike oddaljila od Zahoda, ko bi v coni B ne bilo jugoslovanske vojske. Ta ovira se je povečala, od kar se je Jugoslavija približala Zahodnim državam in postala trd oreh za italijanske načrte.

Nič čudnega, če se zdaj oglašajo tudi v italijanski politiki ljudje, ki so menja, nar rimska politika krene na novo pot. O bivšem pomočniku v italijanskem ministstvu za zunanje zadeve Tizianiju trdijo, da je bil za to, da bi Italija takoj zgrabila za cono A in pustila Jugoslaviji cono B, ako bi Jugoslavija pristala na takšno rešitev.

Zdaj se je v turinskem listu »La Nuova Stampa« oglasil Cesare Spelanzan z dolgim dopisom iz Trsta pod znanim naslovom »Jugoslovanska vknjžba tudi na cono A«. Obisk pomočnika zunanjega ministra v Trstu in imenovanje prof. Zemljaka, šefa jugoslovanske Gospodarske delegacije, za opoimomočenega ministra, izražata voljo Jugoslavije, da bi se bolj uveljavljala tudi v coni A. (G. Bebler se je nedavno zopet 3 dni mudil v Trstu.) Sprico te aktivnosti Jugoslavije bi morala tudi italijanska vlada nekaj storiti v tržaški politiki.

Dopisnik zavrača predlog nekega neofašističnega lista, naj bi Italijanske čete kratko zasedle Trst; potem bi se Italija leže pogajala z Jugoslavijo. On je proti takšni danunciaciji, ki bi jo Jugoslavija lahko izkoristila in bi se gotovo ne dala mirno izvršiti. Jugoslavija bi v tem primeru takoj segla po coni B.

Rimska vlada naj raiši izbere novo pot v tržaški politiki. Lani komistje Socialistične internacionale, ki je nedavno bila v Trstu, Belgije Hyman je mnenja, naj anglo-ameriške čete zapustijo STO, na njihovo mesto naj pridejo nevtralne čete (švicarske ali švedske). Uprava STO naj se izročila nevtralni civilni komisiji; čez nekaj let naj bi ljudsko glasovanje odločilo o bodočnosti STO. Na stockholmski konferenci niso mogli razpravljati o tem Hymanovem predlogu, ker se je temu upiral drugi član komisije angleški laburist Saul Rose, medtem ko je ostal Francoz Henry Ribière rezerviran.

Italijanska vlada bi morala zgrabiti za nekaj podobnega, kar predlaga Hyman. Ze De Gasperi je leta 1947 dejal, da je bilo mogoče na mirovni konferenci rešiti Trst (za Italijo) namreč s tem, da je bilo ustanovljeno STO; sicer bi ga bili priključili k Jugoslaviji. Zdaj bi s Svobodnim tržaškim ozemljem lahko rešili tudi cono B. Povsem tem bi rimska politika morala priti na dan s predlogom, naj se izvede mirovna pogodba in ustanovi STO. Tega mnenja je tudi dr. Oberto Fabiani, sodrtnik italijanskega političnega svetovalca pri ZVU (De Casra).

Seveda je veliko vprašanje, ali bo rimska vlada res dostopna za podobne nasvete, ki so vsekakor značilni; saj dokazujejo, da je bila dosedanja trmasta politika De Gasperijevih vlad v tržaškem vprašanju neplodna.

Grožnja

V milanskem časopisu »Epoca« napada Augusto

Tržaški proračun ostane taje

S tiskovne konference o proračunu - Vprašanje „Gospodarstva“ o izplačilu izredne doklade slovenskim profesorjem

Tiskovna konferenca na ZVU, namenjena razpravi o državnem proračunu cone za II. polletje 1953, ni prinesla posebnih senzacij. Ravnatelj finančne odelka pri ZVU dr. Sartori je na dolga razlagal posamezne postavke proračuna. Takoj moramo ugotoviti, da je za tržaško javnost ta razlaga edini vir, iz katerega lahko kaj zve o državnem proračunu. Razlaga ravnatelja finančne odelka in objava glavnih postavke prihajata v post festum, se pravi potem, ko je bil proračun že sestavljen dogovorno med ZVU in rimsko vlado. Po vsem tem nima tržaška javnost nikakršne bršede pri samem sestavljanju proračuna. ZVU samo vpraša za mnenje nekatere javne ustanove, ki potrebujejo njenega denarja, koliko bodo zahtevale.

Dr. Sartori je sicer precej podrobno razlagal posamezne postavke, vendar v takšni naglici, da so številke o podobnih izdatkih, ki so vključeni v glavne postavke, nezanesljive; saj so jih časniki beležili samo bežno.

Tržaški proračuni se sukajo že več let približno okoli iste skupne vsote — 20 milijard lir. V drugem polletju 1953 so nastopili nekateri novi izdatki, kakor n. pr. postavka 300 milijonov lir za izplačilo izrednih doklad (indennità di emergenza) državnim namestnikom, počenši od 1. julija 1952. Doklada znaša 150-250 lir na dan, razlago glede na položaj uradnika. Dr. Sartori je omenil, da je bil ta novi izdelek sporen med italijansko vlado in ZVU. Italijanska vlada je zahtevala, da se ta izdelek vnese v državni proračun. ZVU se mu je upirala pač, ker hoče rimska vlada z izplačilom te nagrade doseči določene politične namene, in ker je slutila, da bo pri izplačevanju prišlo do spora. V rešnici odredkoj rimski funkcionarji v Trstu, očito po navodilih rimske vlade, izplačilo te doklade namestnikom, ki jih nimajo za stalne italijanske namestnike v smislu italijanskih zakonov. Tako odredkoj doklado slovenskim profesorjem in učiteljem, ki jih je namestila ZVU. (Glej o tem uvidnik »Gospodarstva«.)

Urednik »Gospodarstva« je postavil finančnemu ravnatelju vprašanje, ali je v proračunu za prosveto vključen tudi znesek potreben za izplačilo omenjenih doklade slovenskim profesorjem in učiteljem. Dr. Sartori je odgovoril, da je to vprašanje izven njegove pristojnosti; finančni odelček samo izvaja naloge drugih organov ZVU in sam ne odloča o njihovi utemeljenosti. Na dodatno vprašanje našega urednika, ali se finančno ravnateljstvo morda upira izplačilo doklade slovenskim profesorjem in učiteljem razlogov, je dr. Sartori novič poudaril, da njegov resor ne odloča o podobnih predmetih.

Med razlaganjem posameznih proračunskih postavk je ravnatelj finančne odelka tu pa tam spustil ostro puščico proti tržaškim časnikarjem, češ da ne podpirajo dobrih prizadevanj ZVU, tako n. pr. glede podeljevanja posojil po Aldisjevem načrtu. Predlog našega urednika, naj bi ZVU obnovila tiskovne konference, na katerih bi se dala razčistiti razna tekoča vprašanja in s tem morda omiliti napetost med tiskom in upravnimi organi, je načelnik tiskovnega urada g. Sasson odbil, češ da so te tiskovne konference navadno izmislile v brezplodni natezanja.

Dr. Sartori je v rokovih zavrnil predlog urednika »Corriere di Trieste«, naj bi razložil, kako nastaja povsem pasivna postavka v proračunu 4700 milijonov lir, ki se v isti višini vleče iz proračuna v proračun in ki predstavlja razliko med davki, pobornimi na anglo-ameriškem področju za račun Italije, in davki, pobornimi v Italiji za račun STOČ. Gospod ravnatelj je odgovoril, da je bilo merilo za določanje te postavke postavljeno v dogovoru med italijansko vlado in ZVU. Na ponovno prigovarjanje interperanta je odgovoril, da je pripravljeno zbrati zadevna obvestila.

ZVU je že pred leti objavila nejasno razlago o tej pasivni postavki, toda vprašanje je ostalo nerazčiščenno. To je treba toliko bolj poudariti, ker predstavlja ta pasivna postavka glavno obremenitev tržaškega proračuna in ker bi bil proračun brez nje praktično uravnotežen!

Značilno je, da pojde iz državnega proračuna 1 milijarda 761 milijonov lir za tržaško občino, medtem ko so vsem okoliškim občinam nakazali samo 45 milijonov lir.

Glede gradnje stanovanjskih hiš po Aldisjevem načrtu (posojila po 4%) so bile izjave ravnatelja skeptične. Čeprav je bila tudi za to polletje določena manjša vsota v ta namen, postaja očito, da se bilža ta akcija koncu. Denar bodo uporabili pač za izvršitev

Ko smo v sončnem jutru pristali ob dolgem pomolu v pristanišču La Luz, smo na njem opazili pravi živ-ziv boših otrok in številne gruč kramarjev ter drugih priložnostnih prodajalcev.

KANARSKI NA KANARSKIH OTOKIH Pomol je dolg 750 metrov in nosi ime sv. Katarine, ob prihodu praznično postane kraj orientalski bazar v Damasku. Na njem razstavlja vse, kar ti otoki premorajo. Med velikimi kupi banan in drugega sadja opaziš brhka spanka dekleta v narodnih nošah, ki vsezoj prekrasne čipke, da bi jih prodale bogatim potnikom na čezoceanskih parnikih, ki ti pristanejo ob pomolu za nekaj ur. Vsepono so razstavljene kletke z rumenimi kanarčiki.

Pogled na te živigajoče gevece je marsikoga zavedel, da je prišel domnevati, da so otokom dali ime po njih. Kanarske otoke so imenovali po mnogih večjih in hudobnih živalih. Bil je to veliki, napol divji psi, ki so jih prvotni prebivalci gojili kot ovce v čredah. V zimskem času, ko ni bilo druge hrane, so dobro rejene pse pobili in pojedli. Tako pasja pečenka ni bila v čisti samo na Kanarskih otokih, ampak tudi v Južni Ameriki in Polineziji.

Stisnili smo se med krmo velikega panamskega parnika in kljun norveške potniške ladje. Naša »Genova« je med temi velikimi skoraj izgubila iz rok zapornar baramali s potniki in mornarji. Ko sem zopet stopil na trž

starih obvez. Vseh prošelj je bilo do 30. junija 1953 2711, in sicer za 6 milijard 39 milijonov lir. Odobrenih je bilo 769 prošelj dokončno in 208 začasno, in sicer za skupno vsoto 2405 milijonov lir.

Ogromni izdelek za begunce (669,80

A. IZDATKI	1.1.-30.6.1953	1.7.-31.12.53	1.7.-31.12.52
1. Redni izdatki	11.059.826.000	12.408.734.000	11.171.884.000
2. Razlika med davki, pobornimi v coni A na račun Italije in davki, pobornimi v Italiji na račun cone A	4.700.000.000	4.700.000.000	4.700.000.000
3. Izredni izdatki	3.416.000.000	2.433.150.000	4.206.148.000
4. Posebni redni izdatki	337.000.000	584.000.000	434.500.000
5. Gibanje kapitala (posojil)	1.289.000.000	1.494.000.000	599.300.000
	20.802.276.000	21.622.884.000	21.111.832.000

B. DOHODKI

1. Davek na mineralna olja	4.800.000.000	4.693.100.000	4.500.000.000
2. Davek na potrošnjo kave	1.200.000.000	1.250.000.000	1.300.000.000
3. Ostali davki	1.345.850.000	3.110.023.000	1.013.300.000
4. IGE (prometni davki)	2.900.000.000	3.100.000.000	2.650.000.000
5. Tobacični monopol	2.000.000.000	1.926.634.000	2.000.000.000
6. Dohodnina	850.000.000	1.276.000.000	850.000.000
7. Razni dohodki:	3.113.959.000	860.124.000	3.038.166.400
	16.209.809.000	16.215.881.000	15.351.466.400

C. PRISPEVEK ZA GRADNJO

	4.592.487.000	5.407.003.000	5.760.365.600
	20.802.276.000	21.622.884.000	21.111.832.000

D. PRIMANJKLJAJ

LADIJ	1.172.000.000	815.000.000	712.800.000
	5.768.487.000	6.222.003.000	6.473.165.600

E. CELOTEN PRIMANJKLJAJ

	5.768.487.000	6.222.003.000	6.473.165.600
--	---------------	---------------	---------------

V proračunu za II. pol. 1953 ta postavka ne zajema več davkov, ki so bili v prejšnjih proračunih vključeni v davkome.

milijona, in sicer 415,4 za razseljene osebe in 254,4 za istrske begunce) tudi ni mogel preprečiti enega izmed navzočih časnikarjev, ki je naglasil, naj za begunce skrbijo mednarodne organizacije, ki so za to poklicane in imajo več denarja.

KRUZEJO IN DRUGE VALUTE

Braziliški kruzajo se je nekoliko opomogel. Argentinski pez je v zadnjem času samo malo popustil. Sibeek je izraelski funt, ker ni notranji finančni položaj Izraela še jaseen. Egipčanski funt se je utrdil, odkar se je podelil spor glede Sueskega prekopa. FUNT STERLING

V zadnjem času se širijo glasovi, da namerava angleška vlada uvesti zamenljivost funta. Plačilni položaj Britanske skupnosti je ugoden. Zlate in dolarske rezerve šterlinskega področja so se v juliju dvignile za 89 milijonov dolarjev in dosegle najvišjo stopnjo po jeseni 1951 (2.456 milijarde dolarjev). Ameriška pomoč v juliju je dosegla sicer 36 milijonov dolarjev in je bila za 8 milijonov višja kakor v juniju, pri vsem tem je pravi trgovinski prebitek v plačilni bilanci narastel. Kljub temu ugodnemu razvoju se angleški finančniki ne vdaajo prevelikemu optimizmu. Računajo, da se bo v angleški plačilni bilanci kmalu občutilo olajšanje omejitev uvoza iz tujine kakor tudi povišanje zneska deviz, ki jih lahko Anglež vzame na pot v tujino (od 25 na 40 funtov).

G. M. COLOMBIN & FIGLIO
UVOZ - IZVOZ
PLUTOVINE
in IZDELKOV
Trst, Ulica I. della Croce 4
TEL. 94-570
Tl. COLINTER - TRIESTE

Svetovni pridelek bombaža manjši

Po zadnjih poročilih iz Londona je bila letos v ZDA z bombažem posojana površina za 10%, manjša kakor v lanskem letu, ko je dosegla 26,9 mil. akrov, v Egiptu pa kar za 30% izpod lanske, ki je znašala 1,9 milijona akrov. Poleg tega je tudi Pakistan skril pridelovanje bombaža, medtem ko vlada v Teksasu suša. Računajo, da bo proizvodnja v sezoni 1953-54 piclejša.

Londonsko poročilo navaja, da je znašal pridelek v sezoni 1952-53 v »svobodnem svetu« in drugih državah v katerih ima ta dostop, leta 1952-53 28,3 milijona bal, leta 1951-52 28,6, 1. 1950-51 22,2 in 1. 1949-50 26,7 milijona bal. Pridelek ZSSR, Kitajske in ostalih vzhodnih držav cenijo na 6,7, 6,9, 5,8 in 4,5 milijona bal. Skupno torej: leta 1952-53 35,0, 1. 1951-52 35,5, 1. 1950-51 28,0 in 1. 1949-50 31,2 milijona bal.

Kljub popuščanju pridelka ni računati na dvigovanje cene, ker so zaloge bombaža obilne. »Svobodni svet« je 1. avgusta 1952 razpologla s 14,5 milijona bal, medtem ko so zaloge poleti 1951 dosegle samo 10,8 milijona bal. Dodati je še treba, da bombaž čedalje bolj izpodirja umetne tkanine.

Za 1 gram kačjega strupa plačajo na svetovnem trgu 30.000 lir.

PASIVNOST ITALIJANSKE TRGOVINSKE BILANCE NASPROTI NEMCIJI

V prvih petih mesecih 1953 se je italijanski primanjkljaj v trgovinski bilanci z Nemčijo povečal od 20,26 na 33,47 milijarde lir. Delež nemške trgovine v italijanskem uvozu in izvozu znaša 10%. Italija je v petih mesecih tega leta uvozila blaga za 69,75 milijarde lir (leta 1952 54,36), izvozila v Nemčijo pa 1. 1953 39,28 milijarde lir (1. 1952 34,10).

IZVOZ TURSKÉ PSENICE V NEMCIJO

Najnovejša trgovinska pogodba med Nemčijo in Turčijo predvideva izmenjavo v vrednosti 140 milijonov dolarjev v vsaki smeri. Pogodba velja za leto 1953-54. Turčija bo v tem času izvozila 700.000 ton raznega žita, medtem 450.000 ton pšenice, 12.000 ton tobaka, 32.000 ton suhega sadja in 40.000 ton bombaža. Nemčija bo izvažala kmetijske stroje, tovorne avtomobile, orodje, proizvode težke industrije, razne stroje, tkanine ter električne in optične naprave.

TRŽASKI LESNI TRG

Med poletnimi počitnicami so se tudi kupčije z lesom skčile. Zaradi zmanjšane ponudbe so se cene nekoliko uvrstile. Tržaški trgovci računajo na uvrstitve cen tudi v bodočnosti. Tudi med italijanskimi uvozniki

se pojavlja večje zanimanje za les. Zaradi tega pričakujejo tudi na italijanskem trgu povišanje cene ali vsaj konec dosedanje težnje za nazadovanjem.

Avstrijski svet za lesno gospodarstvo je na seji 29. julija sklenil znižati popust za prodajo tržaškim trgovcem od 1 funta sterlinga na 1/2 funta. Na drugi strani je bila razlika med pošilkami fob Trst, ki je doslej znašala 1 funt oziroma 2,80 dolara, znižana na 15 šillingov (angleških) oziroma na 2 dolara.

Med 22. junijem in 5. avgustom se je promet ladij skozi tržaško pristanišče gibal takole:

TRZASKE IN ITALIJANSKE LADJE

»Oltarea« je priplula iz Auguste 8061 t gorilnega olja in odplula v Sidon prazna. »Pelagosa« je priplula iz Iskenderun s 700 t železa in odplula v Messina z 214 t. »Resia« je priplula iz Mila s 27 t in odplula v grška pristanišča prazna. »Castore« je priplula iz Rio Mariné 1450 t železne rude in odplula v Genova s 1430 t železa. »Giosue Borgia« je priplula iz Londona s 3986 t raznega blaga in odplula v Hamburg z 980 t. »Orantok« je priplula iz Carigrada 500 t kroma in se vrnila natovorjena. »Arma« je priplula iz Aleksandrije z 868 t in odplula v Beirut natovorjena. »Stadium« je priplula iz Kostance z 915 t oljnatih pogac in odplula na Reko prazna. »Murex« je priplula iz Benetk prazna in odplula v Sfax z lesom. »Sebastian Cabot« je priplula iz Hong Konga s 149 t in se vrnila z 2500 t. »Messapia« je priplula iz Hajfe z 98 t in odplula v Larnako natovorjena. »Stamura« je priplula iz Ravenne prazna in se vrnila s tovorom gorilnega olja. »Pietro Canale« je priplula iz Ravenne prazna in odplula v Beirut z 215 t. »Esperia« je priplula iz Bejruta s 669 t in se vrnila natovorjena. »Alfonso Pellegrino« je priplula iz Carigrada 40 t lesnikov in se vrnila natovorjena. »Centaur« je priplula iz New Orleansa 10.315 t žita in odplula v Genova prazna. »Amazona« je priplula iz Fana prazna in odplula v Benetke prazna. »Città di Siracusa« je priplula iz Genove z 48 t in se vrnila natovorjena. »PRIPULE SO« »Patrizia« iz Carigrada s 40 t; »Ardea« iz Benetk prazna,

»San Felice« iz Gdansk s 4467 t črnega premoga, »Norawinda« iz Livorna prazna, »Luigi Blessie« iz Genove prazna, »Enrico Mazzarella« iz Savone prazna, »Verax« iz Ravenne prazna, »Motias« iz Montecalmita s 3051 t železne rude, »Bramante« iz Biserte s 3750 t železne rude, »Barletta« iz Carigrada z 21 t, »Città di Messina« iz Valence z 39 t, »Chioggia« iz Aleksandrije z 2419 t, »Amazona« iz Benetk prazna, »Enric« iz Benetk prazna, »Prometeo« iz Ras Tanura s 15.347 t mineralnega olja. ODPLULE SO: »Lorenda« s Odeso natovorjena, »Barletta« v Carigrad prazna, »Campidoglio« v Smirno natovorjena, »Valverde« v Geddo prazna, »Città di Alessandria« v Valenco s 340 t, »Mongolia« v Cento natovorjena, »Sandra Maria« v Carigrad natovorjena, »San Felice« v Alžir prazna, »Città di Fano« v Bengas z 287 t lesa, »Esso Trieste« v Tripolis prazna, »Enric« v Benetke s preostalim blagom, in »Sergio Lagnia« v Benetke prazna.

GRSKÉ LADJE

»Nicolau Zografias« je priplula iz Seattlea 9975 t žita in odplula v Aleksandrijo prazna. »Kozani« je priplula iz Benetk prazna in odplula v Pirej natovorjena. »Plotarchis Blessas« je priplula iz Pireja s 77 t raznega blaga in se vrnila natovorjena. »Carpathos« je priplula iz Heraklion 160 t starega železa in odplula v Benetke prazna. »Flora Nomicos« je priplula iz Stratona 3000 t železne rude in odplula v Sibenik prazna. »Christina« je priplula iz Pireja z 32 t in odplula na Reko prazna. »Maria« je odplula na Reko prazna.

AMERISKE LADJE

»Excellency« je priplula iz New Yorka z 255 t in odplula v Iskenderun nov prav pri isti mizi, kjer sta sedela. Taki so pač ljudje. Nekateri zbirajo poštné znamke, drugi zopet stare, ničvredne kovance, drugi zopet v svojem domu kopižijo us nemogočo ropotijo, ki so jo drugi ljudje pometali na smetišče. Tam blizu, kjer sedaj stanujem, poznam starega prodajalca zelenjave, ki zbira prave celine. Najlepše trenutke svojega življenja preživlja, ko jih zvečer s tresočo roko preštevá. Kdo bi se torej čudil gospodu Casanovi, da so prav zgodbe pomorsčakov njegova slabost?

VEČNA POMLAD OB OBALI, V PLANINAH SNEG

Vseh sedem Kanarskih otokov tvori dve španski provinci z nekaj nad 800 tisoč prebivalci. Medtem ko je otok Tenerife največji in sedež važnih uradov, je Gran Canaria z glavnim mestom Las Palmas in pristaniščem La Luz, za plonbo najvažnejši. Prav vse to vulkanskega izvora z visokimi gorami, katerih vrhovi so večji del leta pokriti s snegom. Kljub temu so pa predeli v obmorskem pasu zelo rodovitni. Banane, pomaranče, krompir in zgodnji paradizniki so poleg ribolova glavno njihovo bogastvo. Samo Tenerife in Gran Canaria so važna turistična središča, kamor prihajajo vsi, ki se v miru in prijetnem, družinsko priroten okolju želijo odpociti. Zmernost podnebja, ki ne pozna velikih sezonskih razlik, lahko primerjamo večni pomladi južne španske obale.

V pristanišču La Luz je vedno polno ladij, ki tu dopolnjujejo zalogo goriva in pitne vode ter uživajo prav ur od diha na svojem dolgem potovanju čez

DINAR

AVSTRIJSKI ŠILING

Po zadnjem razvednotenju (v maju 1953) se avstrijski šiling zelo dobro drži, kakor ugotavljajo angleški borzni agenti. Dne 1. julija je postala Avstrija popolnoma enakovrtna član Evropske plačilne zveze. Njena trgovina z evropskimi državami se ugodno razvija. Za Nemčijo je imela v juniju največji prebitek pri Evropski plačilni zvezi, in sicer 15,4 milijona dolarjev. V tem pogledu je pred Svico, katere prebitek je znašal 3,4 milijona dolarjev.

KRUZEJO IN DRUGE VALUTE

Braziliški kruzajo se je nekoliko opomogel. Argentinski pez je v zadnjem času samo malo popustil. Sibeek je izraelski funt, ker ni notranji finančni položaj Izraela še jaseen. Egipčanski funt se je utrdil, odkar se je podelil spor glede Sueskega prekopa. FUNT STERLING

G. M. COLOMBIN & FIGLIO
UVOZ - IZVOZ
PLUTOVINE
in IZDELKOV
Trst, Ulica I. della Croce 4
TEL. 94-570
Tl. COLINTER - TRIESTE

VOZNI RED PARNIKA „VIDE“

Trst	14.—	9.—
Koper	15.—	8.—
Koper odh.	16.10	6.45
Izola	16.45	6.15
Piran	17.20	5.40
Savudrija	17.50	5.20
Umag	18.35	4.40

»San Felice« iz Gdansk s 4467 t črnega premoga, »Norawinda« iz Livorna prazna, »Luigi Blessie« iz Genove prazna, »Enrico Mazzarella« iz Savone prazna, »Verax« iz Ravenne prazna, »Motias« iz Montecalmita s 3051 t železne rude, »Bramante« iz Biserte s 3750 t železne rude, »Barletta« iz Carigrada z 21 t, »Città di Messina« iz Valence z 39 t, »Chioggia« iz Aleksandrije z 2419 t, »Amazona« iz Benetk prazna, »Enric« iz Benetk prazna, »Prometeo« iz Ras Tanura s 15.347 t mineralnega olja. ODPLULE SO: »Lorenda« s Odeso natovorjena, »Barletta« v Carigrad prazna, »Campidoglio« v Smirno natovorjena, »Valverde« v Geddo prazna, »Città di Alessandria« v Valenco s 340 t, »Mongolia« v Cento natovorjena, »Sandra Maria« v Carigrad natovorjena, »San Felice« v Alžir prazna, »Città di Fano« v Bengas z 287 t lesa, »Esso Trieste« v Tripolis prazna, »Enric« v Benetke s preostalim blagom, in »Sergio Lagnia« v Benetke prazna.

GRSKÉ LADJE

»Nicolau Zografias« je priplula iz Seattlea 9975 t žita in odplula v Aleksandrijo prazna. »Kozani« je priplula iz Benetk prazna in odplula v Pirej natovorjena. »Plotarchis Blessas« je priplula iz Pireja s 77 t raznega blaga in se vrnila natovorjena. »Carpathos« je priplula iz Heraklion 160 t starega železa in odplula v Benetke prazna. »Flora Nomicos« je priplula iz Stratona 3000 t železne rude in odplula v Sibenik prazna. »Christina« je priplula iz Pireja z 32 t in odplula na Reko prazna. »Maria« je odplula na Reko prazna.

AMERISKE LADJE

»Excellency« je priplula iz New Yorka z 255 t in odplula v Iskenderun nov prav pri isti mizi, kjer sta sedela. Taki so pač ljudje. Nekateri zbirajo poštné znamke, drugi zopet stare, ničvredne kovance, drugi zopet v svojem domu kopižijo us nemogočo ropotijo, ki so jo drugi ljudje pometali na smetišče. Tam blizu, kjer sedaj stanujem, poznam starega prodajalca zelenjave, ki zbira prave celine. Najlepše trenutke svojega življenja preživlja, ko jih zvečer s tresočo roko preštevá. Kdo bi se torej čudil gospodu Casanovi, da so prav zgodbe pomorsčakov njegova slabost?

VEČNA POMLAD OB OBALI, V PLANINAH SNEG

Vseh sedem Kanarskih otokov tvori dve španski provinci z nekaj nad 800 tisoč prebivalci. Medtem ko je otok Tenerife največji in sedež važnih uradov, je Gran Canaria z glavnim mestom Las Palmas in pristaniščem La Luz, za plonbo najvažnejši. Prav vse to vulkanskega izvora z visokimi gorami, katerih vrhovi so večji del leta pokriti s snegom. Kljub temu so pa predeli v obmorskem pasu zelo rodovitni. Banane, pomaranče, krompir in zgodnji paradizniki so poleg ribolova glavno njihovo bogastvo. Samo Tenerife in Gran Canaria so važna turistična središča, kamor prihajajo vsi, ki se v miru in prijetnem, družinsko priroten okolju želijo odpociti. Zmernost podnebja, ki ne pozna velikih sezonskih razlik, lahko primerjamo večni pomladi južne španske obale.

V pristanišču La Luz je vedno polno ladij, ki tu dopolnjujejo zalogo goriva in pitne vode ter uživajo prav ur od diha na svojem dolgem potovanju čez

GOSPODARSKA ABECEDA XXXI

odpisi — (obrabna, amortizacija) so tisti deli ali odstotek vrednosti, ki se odsejajo od določenih premoženjskih sestavin, ker se je vrednost teh zmanjšala zaradi obrabe med poslovanjem. Tako premoženjski deli od leta do leta padajo po vrednosti za toliko, kolikor znaša odpis, ki se v knjigovodstvu mora knjižiti kot izguba in tvori iz teh zneskov sklad ali fond, s katerim se bodo v celoti ali deloma krili izdatki za nakup novih naprav (strojev, opreme itd.). Odpisni obrok določimo najenostavneje, če glede predmeta, ki je v rabi, ugotovimo, koliko let bo uporaben v delu. Njegova cena se razdeli z leti, dobljeni količnik je odpisni obrok.

odporni papirji — so vse listine, ki spremljajo blago pri prevozu (konosamenti, tovorni list in podobno. okrožnica (cirkular) — je sporočilo splošnega značaja, namenjeno večjemu številu zainteresiranih oseb ali ustanov, enake vsebine.

odrski papirji (na ukaz) — so vrednostni papirji, v katerih izdajatelj papirja obljubi izpolnitev določene obveze vnaprej določeni osebi ali tudi drugi, če jo je prva s svojim ukazom označila. Taki papirji so menica, ček in dr.

öre (oere, ör) — je drobiž Danske, Švedske in Norveške valute.

osebni računi — tako se imenujejo v knjigovodstvu računi, ki jih odpremo poslovnim prijateljem in se z njihovim imenom nazivajo. Na levi strani knjižimo njihove dolžne zneske, na desni pa njihove terjatve. osnovna glavnica ali kapital — je kapital delniških družb, ki predstavljajo deleže delničarjev. Delež je tisti znesek, ki ga mora delničar vplačati da lahko postane delničar. Osnovna glavnica se deli na deleže ali delnice, ki so vrednostni papirji. Na vsako delnico pripadajoči del osnovne glavnice se imenuje nominalni znesek.

otvirivena bilanca — zakon predpisuje, da morajo trgovci ob začetku poslovanja popisati čimbolj točno vso svojo aktivno in pasivo in napraviti bilanco, iz katere izhaja razmerje aktivne imovine in obvez. Taka bilanca se imenuje otvirivena.

vestnik

SLOV. GOSPODARSKEGA ZDRUŽENJA

NOVA DRAGINJSKA DOKLADA

S 1. avgustom je bila uveljavljena nova izredna doklada (indennitá di contingenza) za vse sektorje produktivne dejavnosti. Za svoje člane ob-

javišmo višino izredne doklade v veljavni ob omenjenega datuma za trgovski, industrijski in obrtniški sektor:

TRGOVSKI SEKTOR
Uradniki (mesečno po):

moški ženske

Kategorija 1, 1b, 5 22.412

Kategorija 2, 6a, 6b, 6c

21 let 20.697 19.786

od 20 do 21 let 21.697 19.097

od 18 do 20 let 19.825 17.017

Kategorija 3, 7

21 let 20.267 18.538

od 20 do 21 let 20.098 18.343

od 18 do 20 let 18.811 15.912

od 18 do 19 let 18.496 15.691

Kategorija 4, 8

21 let 19.630 17.992

od 20 do 21 let 19.601 17.862

od 19 do 20 let 18.226 15.600

od 18 do 19 let 18.018 15.275

Vajenci za trgovske pomočnike in izlozbenne mojstre

21 let 19.266 16.731

od 20 do 21 let 19.123 16.614

od 19 do 20 let 17.420 13.702

od 18 do 19 let 17.238 13.403

od 17 do 18 let 14.417 12.116

od 16 do 17 let 14.274 12.012

izpod 16 let 8.190 8.073

Delavci (tedensko)

Izbralcil lesa, skladiščniki, mehaniki, mizarji, soferji s tehničnim znanjem, izdelovalci vencev in pakovalci

20 let 4.611 4.206

od 18 do 20 let 4.326 3.603

Vratarji, slugi, soferji brez teh. znanja

20 let 4.521 4.128

od 18 do 20 let 4.236 3.587

Raznasalci zavojev, vozniki, čuvaji, gasilci, navadnih delavci

20 let 4.447 4.092

od 18 do 20 let 4.164 3.507

Cistilci, težaki

20 let 4.428 4.053

od 18 do 20 let 4.119 3.477

INDUSTRIJSKI SEKTOR

Uradniki (mesečno)

I. kategorija

22.347 20.423

II. kategorija

21 let 20.501 17.797

od 20 do 21 let 19.760 17.121

izpod 20 let 19.006 14.573

III. kategorija

21 let 19.071 16.562

od 20 do 21 let 18.902 16.354

od 19 do 20 let 17.992 13.468

od 18 do 19 let 17.680 13.234

od 17 do 18 let 14.222 11.960

od 16 do 17 let 13.998 11.776

izpod 16 let 9.776 9.594

III. kategorija

21 let 21.434 16.003

od 20 do 21 let 18.265 15.673

od 19 do 20 let 17.420 13.143

od 18 do 19 let 17.212 12.812

od 17 do 18 let 13.767 11.570

od 16 do 17 let 13.611 11.453

izpod 16 let 9.399 9.269

Delavci

moški (dnevno)

Specializirani delavci

20 let 722.50

od 18 do 20 let 689.50

od 16 do 18 let 558.50

Kvalificirani delavci

20 let 707.50

od 18 do 20 let 674.50

od 16 do 18 let 544.50

izpod 16 let 381.50

Specializirani težaki

20 let 700.—

od 18 do 20 let 622.50

od 16 do 18 let 523.50

izpod 16 let 360.50

Navadni težaki

20 let 692.—

od 18 do 20 let 655.50

od 16 do 18 let 518.—

izpod 16 let 348.—

ženske (dnevno)

I. kategorija

20 let 612.—

od 18 do 20 let 495.50

od 16 do 18 let 450.—

izpod 16 let 365.50

II. kategorija

20 let 605.50

od 18 do 20 let 490.—

od 18 do 20 let 81.95 60.60

Za vajuence v obrti veljajo še višine izredne doklade kot dosedaj.

Občetno zvišanje kolkovnih pristojbin

Z ukazom št. 108 od 31. julija 1953, priobčenem v Uradnem listu ZVU št. 21 od 1. avgusta, so bili spremenjeni predpisi o kolkovnih pristojbinah. Tarifa, ki je sestavni del Ukaza, je položena pri ravnatelstvu za pravne zadeve pri ZVU, pri finančni intendanci, kolkovnem uradu, pri conskem predsedništvu ter pri Zbornici za trgovino, industrijo in kmetijstvo, kjer je na vpogled vsem prizadetim. S to tarifo so kolkovne pristojbine občetno zvišane, saj znašajo 300, 400, 500 in celo 800 odstotkov. Torej k novim trošarinskim davkom se pridružujejo poviški kolkovnih pristojbin.

O DRUŽINSKEM DAVKU

Tržaška komunalna politika se razvija že vse leto v znamenju višanja starih in uvažanja novih davkov ter izkoriscanja revnejših slojev. Tako smo dobili na zadnjem zasedanju tržaškega občinskega sveta novi družinski davki, ki so sa stranke večine predložile v zadnjem trenutku in izglasovale, ne da bi upoštevale umestne spremembe in predloge opozicije.

Kljub vsemu bi bila tržaška občina z novim davkom lahko uvedla vsaj nekoliko socialne pravičnosti in izenačenja davčnih bremen z uvedbo prave progresivnosti davčne obremenitve ter tako preskrbela občinski blaginji potrebne dohodke. Po krivdi večine občinskega sveta pa bo novi zakon zadel v glavnem le tiste osebe, katerih dohodke je mogoče določiti z matematično točnostjo (delavcev in uradnikov, ki ne morejo utajiti višine svojih med in plač), medtem ko bodo ostali davčni obvezanci z lahkoto ušli davčni kontroli in prikrili svoje resnične dohodke.

Kakor hitro bo uveljavljen družinski davek verjetno 1. januarja 1954 — bo odpravljen dosedajni davek na stanovanje, službeni in klavirje, kar pomeni, da bodo tudi te ugodnosti novega davka izkoristili predvsem imo- vitejši prebivalci našega mesta.

Družinski davek kaže še druge hibe: tako določa za kritje osnovnih življenjskih potreb družine le 18.500 lir mesečno ali 225.000 lir letno. Dalje ne obdavi premožnih slojev, ki imajo nad 12 milijonov dohodkov progresivno, temveč dopušča, da plačajo družinski davek največ od te vsote, četudi imajo stotine milijonov dohodkov. To pomeni, da ti ljudje h kritju občinskih stroškov ne bodo prispevali v skladu in sorazmerno s svojimi finančnimi možnostmi.

Najnižja obremenitev letnih dohodkov znaša 2.40%, in sicer do zneska 200.000 lir ter doseže največ 14.40% postopoma do največ obdavenega dohodka 12 milijonov lir.

Kakor bi morali zvišati odbitek, ki predstavlja prispevek za kritje osnovnih življenjskih potrebščin od 18.500 lir vsaj na 30.000 lir mesečno ali od 225.000 lir na 360.000 lir letno, tako bi morali zmanjšati obdavčljivo lestvico za dohodke pod enim milijonom ter znanjeje povišati lestvico od tega zneska dalje za vsaki 50.000 lir navzgor ne samo do višine 12 milijonov lir, marveč do zneska resničnih dohodkov.

Postopek za ugotovitev obdavčevanja podvrženega dohodka je naslednji: od celotne višine dohodka se odbije zlasti obdavčenja oprosten znesek 225.000 lir, nakar sledi odbitek 50.000 lir za vsakega družinskega člana, ki ga mora davčni obvezanec vzdrževati vstevši družinskega poglavarja samega. Od tako določenega dohodka se odbije nato ena polovica dohodkov in končno še 10% od celotnih dohodkov, vendar največ od zneska 80.000 lir. Pri delavcih, ki nimajo stalne zaposlitve, se upošteva še nadaljnji odbitek 20%.

Naj navedemo v pojasnilo nekaj primerov: uradnik z ženo in enim otro-

kom ter letnim dohodkom 1.000.000

bo najprej odbil 225.000

nato za tri člane družine 150.000 375.000

tako da ostane še po odbitku 50% 312.500

in še 10% od celotnih dohodkov 80.000 392.500

dir 232.500

Od tega zneska je treba plačati 2.52% davka, kar znaša 5850 lir.

Drugi primer: delavec z ženo in otrokom, ki ima letnega dohodka 700.000

bo odbil stalni dohodki 225.000

20% za brezposelnost 140.000 515.000

ostane še od te vsote odbite 50% 92.500

10% od celotnih dohodkov 70.000 162.500

ostane za obdavčenje 22.500

in sicer 2.4%, tako je treba plačati 540 lir družinskega davka.

Od avgusta do decembra t. l. bo tržaška občina zbrala vse prijave davčnih obvezancev; občinski davčni urad bodo kontrolirali posamezne prijave tako, da bodo klicali obvezance k zaslišanju v urad ali pa jih bodo zaslili kar na domu. V ta namen bo občina pomnožila število uradništva v davčnem področju, ker bo izvedba vsega dela zavzela precejšen obseg, če pomislimo, da bo podvrženih novemu družinskemu davku okrog 70.000 ljudi in da je treba končati kontrolo prijav vsaj do 1. januarja 1954, če hoče tržaška občina izterjati 1. februarja 1954 prvi obrok izmed šestih.

ZELENJANA IN SADJE NA TRŽAŠKEM TRGU NA DROBNO

TRST. Buče 40-50; bučice 70-100; melancane 40-80; krompir beli 35, roza 40-45; zelje 50-60; paradizniki 30-50; fižol v stročju 80-90; čebula 50-60; radiki mladi 360, star 100; paprika 100-120; kumare 80-90; rdeča pesa 80-120; blede 60-80 lir kg.

Grozjke 140-160; banane 400-500; sile 60-80; hruške 68-120; jabolka 70-100; cimbori 48-50; breskve 80-120; limone 160-200 lir kg.

ITALIJANKE ODBIJAJO RAZPORAČO

Zavod »Doxaa«, ki ga je ustanovil Tržačan prof. Pegiz-Luzzato, je razposlal predstavnikom raznih poklicev v Italijo vprašalo polo, ali so za razporko ali proti. 56% povprašanih se je izreklo proti razporki, 35% za razporko, 9% ni dalo jasnega odgovora. Proti razporki je bilo 66% žensk. Največji odpor proti razporki je na jugu Italije, manjši v Srednji Italiji in najšibkejši v Gornji Italiji.

URNIK AVTOBUSOV

„Autovie Carsiche“

ODHOD IZ TRSTA V BAZOVICO: PADRICE, GROBADO, TREBEC: 7.30, 9.30, 11.00, 13.20, 14.00, 17.00, 19.10, 20.00; 8.30, 10.00, 11.00, 12.30, 14.30, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 19.00, 19.45, 20.30, 22.30.

ODHOD IZ TREBEC V GROBADO, PADRICE, BAZOVICO, TRST: 6.00, 6.45, 7.20, 8.20, 10.15, 11.45, 14.20, 15.15, 18.00, 19.05; 6.30, 9.15, 10.45, 11.45, 13.45, 15.15, 15.40, 16.45, 17.45, 19.00, 19.30, 20.30, 21.50.

ODHOD IZ TRSTA V DOLINO: Avtobusi za Prebenco so označeni z: 6.30, 7.20, 10.15*, 12.00, 13.00*, 15.00, 16.30, 17.00*, 18.00, 18.30, 19.15, 20.40; 9.00, 10.30, 12.30*, 14.30, 16.00, 17.00, 18.10, 19.30, 20.35, 22.00.

ODHOD IZ DOLINE V TRST: 6.00*, 6.30, 7.00, 8.00, 11.15*, 13.30, 15.30*, 18.00*, 20.00; 6.30*, 9.45, 11.00, 14.00*, 15.00, 17.30, 18.00, 19.00, 20.10, 21.30.

ODHOD IZ TRSTA V RIMANJE: 7.30, 10.30, 12.15, 13.30, 18.00, 19.15; 9.30, 14.00, 16.15, 19.30, 22.45.

ODHOD IZ RIMANJE ZA TRST: 6.00, 8.00, 11.00, 12.45, 15.00, 18.30; 6.30, 10.00, 14.30, 16.30, 20.00.

ODHOD IZ TRSTA V MACKOVLJE PREKO DOLINE: 11.00, 13.30; 13.00, 22.30.

ODHOD IZ MACKOVLJE V TRST: 7.10, 12.00, 14.20; 13.45.

ODHOD IZ TRSTA NA PESEK: 7.45, 13.10; 7.45, 13.10.

ODHOD S PESKA V TRST: 8.20, 13.50; 8.20, 13.50.

ODHOD IZ TRSTA V FERNECE: 14.30; 10.00, 13.10.

ODHOD IZ FERNECE V TRST: 6.30, 15.10; 10.40, 13.15.

N. B.: Ležički tisk označuje avtobuse, ki vozijo ob nedeljah in praznikih.

„La Carsica“

Dohodi:

Iz TRSTA v SAMATORCO (skozi Gaborce) ob delavcih: 13.15, 19.30; ob nedeljah: 10.00; v SALES (skozi Gaborce) ob delavcih: 7.30, 10.00, 11.30, 13.15, 17.30, 19.30; ob nedeljah: 10.00 (12.40 s Proseka), 14.00, 18.30, 21.00; SKLADIŠČE Prosek ob delavcih: 7.30, 10.00 (v tepni in Briščke), 16.30.

Iz SAMATORCE v TRST ob delavcih:

NOVI DAVKI

se že čutijo

Tržaška javnost se je že tako navešala dolgih in burnih razprav v občinskem svetu, da jim v zadnjem času sploh ni sledila več. Mnogi so domnevali, da gre samo za silovito treskanje, po katerem bo vendar zopet zasijalo sonce. Ti so namreč mislili, da gre samo za politiko in da hoče opozicija napoved novih davkov samo izkoristiti za politično propagando. Zdaj so se odprle oči tudi tjem. Če danes n. pr. hoče kupiti zobno pasto, ki je stala prej 300 lir, plačal zanj 370 lir. To je posledica novih posrednih občinskih davkov — trošarin, ki se jim nikakor ne more izogniti. Zobe si je treba vendar zasiti!

Gre za uvedbo trošarine na 12 različnih predmetov, ki so bili doslej prosti trošarine. Večina v tržaškem mestnem svetu (demokristjani, liberalci, republikanci in socialni demokrati) je odobrila nove davke že leta 1951. Tedaj se je tem davkom uprla Zavezniška vojaška uprava. Mar je danes gospodarski položaj v Trstu kaj boljši kakor leta 1951? Proti novim trošarinam, kakor n. pr. na avtomobilске gume ostro protestirajo zlasti trgovci, ki so se uprli tudi povišanju trošarine na električni tok ter nočejo zvečer razsvetliti svojih trgovin. Proti davčni politiki tržaške občine protestira celo »Il Traffico«.

MASLO ZA ZITO

ZSSR bo prodala Holandiji 115.000 ton pšenice, kupila pa bo od nje 11.000 ton masla.

„GOSPODARSTVO“

Izhaja vsak drugi petek. — UREDNIŠTVO IN UPRAVA: Trst, Ulica Gepa 9, tel. 89-33. — CENA: posamezna številka 125; za Jugoslavijo din 15; za cono B din 10. — NAROČNINA: za STVO in Italijo letna 600 lir, polletna 350 lir. Pošt. ček, račun »Gospodarstvo« št. 11-7084; za Jugoslavijo letna 360 din, polletna 180 din, četvrti račun pri Komunalni banki: ADIT 6-90603-7 Ljubljana; za cono B letna 260 din, polletna 140 din, naročnine se polagajo pri Centru tiska — Koper; ostalo inozemstvo 2 dolarja. — OGLASI se naročajo pri PUBLIPRESS, Trg Gol-doni 4, Trst, tel. 93-589, ali neposredno pri upravi »Gospodarstva«. — CENE OGLASOV: za vsak m/m višine v širini enega stolpca 40 lir, za inozemstvo 60 lir. Glavni urednik dr. Lojze Berč. Odgov. urednik dr. Stanislav Oblak. Založnik: Založba »Gospodarstva« Tisk: Tiskarna »Graphica«

Trgovina z lesom na drobno in na debelo

MOŽE VLADIMIR

Skladišče in pisarna: Trst - Ulica Bocaccio št. 21 - Tel. 31-496

Bogata izbira desk mehkega in trdega lesa, vezanih plošč in furnirja.

Cene ugodne! Cene ugodne!

Uvozno in izvozno podjetje

D. PIERI

TRST

Ul. XXX Ottobre 8, tel. 29-812

Uvažamo in izvažamo predvsem

plutovine ter vse vrste

lesa

Teleg. KAPI

Bati - Batni obročki

Strgalni obročki

Batni svornjaki

TRŽNI PREGLED

Tržaški trg

KAVA

TRST. Cena srednjeameriške kave, ki zadnje čase ni kvotirala na tržaškem trgu od 19. junija, se je prilagodila cenam brazilске kave. Tako se je Kostarika podražila za 1.50 dolarja, Haiti pa celo za 2,75 dolarja cif Trst za 50 kg.

Cene na viru proizvodnje: **brazilska kava**: v dolarjih za 50 kg fob: Rio N. Y. 5 57,25 dolarja; Rio N. Y. 3 58,50; Santos Superior 67; Santos extra prime crivello 18 72; Victoria 5 good to large bean 55,60; **srednjeameriška kava**, v dolarjih za 50 kg cif: Haiti naravna XXXX 65,75; Salvador 66; Kostarika 71,50; **arabska kava**: v šilingih za 50 kg cif: Gimmia 440; Moka Hodeidah 1 470; **afriška kava**: v šilingih za cwt Uganda prana in prečiščena 390; **indonezijska kava**, v holandskih florintih za 100 kg cif: Bali Robusta 10-12% nečistoče: 370.

Povprečne cene za ocarinjeno kavo od uvoznika do grosista ko skladišča prodajalca; v lirah za kg netto ponovno pretehtano: **brazilska**: Rio N. Y. 5 1290; Rio N. Y. 3 1310; Santos Superior 1370; Santos E. P. crivello 18 1405; Victoria 5 good to large bean 1250; **srednjeameriška**: Haiti naravna 1390; Salvador 1450; Kostarika 1530; **arabska**: Gimmia 1270; Moka Hodeidah 1 1375; **afriška**: Uganda prana in prečiščena 1200; **indonezijska**: Bali Robusta 10-12% nečistoče 1185.

KAKAO

TRST. Kvotacije kakava na viru proizvodnje v šilingih za 50 kg cif pristanišča vkrcaja: Costa d'Oro good fermented proti vkrcaju v oktobru-novembru 275, proti vkrcaju v novembru-januvarju 167,6, proti vkrcaju v decembru-februarju 265, proti vkrcaju v januarju-marcu 262-266, proti vkrcaju v marcu-maju 256-257; **Nigeria** good fermented stane 2-8 šilingov manj kakor Costa d'Oro; Ceylon E. A. 1 315 šilingov za cwt.

SLADKOR

TRST. Madžarski sladkor je v zadnjem tednu podražil od 120 na 125 dolarjev tona fco prevoz Trst. Angleški sladkor je ostal na prejšnjih kvotacijah in sicer 123 dolarjev tona cif Trst; kubanski rafiniran sladkor (najmanjša količina 500 ton) stane 119 dol. cif. Češkoslovaški kristalni sladkor proti takojšnji izročitvi stane 516 švicarskih frankov in 42 funtov šterlingov proti izročitvi v oktobru fob Trst. Sladkor pripravljen v prosti luci, 85 lir kg fco vagon.

Italijanski trg

Zaradi vročine, ki nastopa v avgustu in poletnih počitnicah, se posli v tem mesecu navadno razvijajo zelo počasi. Poleg tega se je pridružila še vladna kriza v Italiji. Polavila se je tudi določena negotovost v zvezi z razvojem cen zaradi sklenitve premirja v Koreji. Iz vseh teh razlogov so bile kupitve v tem mesecu bolj redke. Izjema je nastopila na trgu s svinjama. Povečalo se je povpraševanje po debelih svinjah, pa tudi po prašičih za rejo. Ta okolnost je značilna, ker navadno posli s prašiči popustijo v avgustu prav zaradi vročine.

Cena pšenice je popustila. Za mehko pšenico so plačevali 6600-6900 lir, za trdo pa 7800-8300 lir za stot. Doslej je bila odkupljena približno polovica pšenice, ki je določena za odkup s strani države (okoli 16 milijonov stotov). Cena koruzi je popustila, čeprav je na razpolago malo stare koruze. Zivinski trg je splošno v zastoju. Edino po teletih je bilo precej povpraševanja. Za maslo ni bilo posebnega povpraševanja, kar velja tudi za vse mlečne izdelke.

Na trgu z oljivnim oljem je vladala negotovost. Značilno je, da ni bilo posebnega zanimanja niti za vino, ki je sicer bilo v prejšnjih mesecih predmet živahne kupitve. Malo povpraševanja je bilo tudi po mandljah in lešnikih.

ZITARICE

PADOVA. Cene za stot fco kamion. davki niso vsteli: mehka pšenica fina 6800-6900, drobna 6700-6800, običajna 6500-6600; inozemska koruza: Plata 5700-5900, Jelov Korn 5600-5850; oves 4000-4200; neoluščeni ječmen 5200-5400; rž 6000-6200; inozemski oves 4350-4500; inozemska rž 4800-5000.

Moka iz mehke pšenice tipa »00« 9450-9600, tipa »0« 8800-8950, tipa »1« 8500-8600, tipa »2« 8300-8400; pšenitni otrobi 3800-3900; zdrob iz trde pšenice tipa »0« 11.200-11.300, tipa »1« 10.600-10.700; koruzna moka bela 8100-8300; koruzna moka tipa »Verona« 8400-8600 lir.

VERCELLI. Neoluščeni riž: navaden 6200-6800; Pierrot 6500-7000; Roncarolo 6100-7000; Ardizzone 6800-7300; Maratelli 6800-7400; Rizzotto 6700-7300; Razza 77 7300-8000; R. B. 7700-8700; Sesia 7100-8000; Arborio 7600-8300.

Oljuščeni riž: navaden 7100-8000; Pierrot 10.800-11.000; Roncarolo 11.200-11.700; Ardizzone 11.200-11.600; Maratelli 11.800-12.200; Razza 77 13.200-13.700; R. B. 13.500-14.100; Arborio 15.000-16.000.

ZIVINA

MANTOVA. Klavna živina: Voli I. 250-280, II. 200-220, III. 100-130; krave I. 210-230, II. 150-170, slabše vrste 70-90; junci I. 230-250, II. 210-230; teleta 50-70 kg 330-370, 70-90 kg 370-430, nad 90 kg 430-450; biki 240-260. Zivina za

rejo: teleta 50-70 kg 350-400, 70-100 kg 400-460; voli za delo 260-300 lir kg; krave mlekarice zbrane 100-150.000 lir glava, navadne 80-100.000.

MODENA. Prašiči za rejo do 20 kg 300-320 lir fco živinski trg; prašiči za rejo nad 20 kg 320-350; suhi prašiči 30-50 kg 300-310; suhi prašiči nad 50 kg 310-320; debele svinje 100-120 kg 310-320, nad 150 kg 320-330.

PERUTNINA

MILAN. Race žive 450-500; zajci živi 340-400, mrtvi s kožo 425-475, mrtvi brez kože 450-500; kokoši italijanske žive 550-600; kokoši žive inozemske 525-575; kokoši mrtve italijanske 750-800; inozemske zmznjene kokoši 500-550; gosli za rejo 600-1300; golobi živi 626-675, mrtvi 850-900; piščanci živi I. 775-825, II. 650-700; inozemski piščanci 550-600; piščanci mrtvi I. 1050-1100, II. 900-950; inozemski zmznjeni piščanci 650-725; purani za pitanje 550-600, inozemski zmznjeni 500-525; sveža jajca I. 28,50-28; navadna jajca 26,50-27 lir komad.

MLEČNI IZDELKI

CREMONA. Maslo iz smetane 800, II. 690-700, III. 670-680, III. 640-650; trdi sir krajevne proizvodnje svež 600-680, zimske proizvodnje 1952-53 750-780, majski proliz 1952 840-860, zimski 1951-52 920-950; sbrinz svež 460-490, star 3 mesece 570-590; provolone svež 450-470, star 3 mesece 540-550; emmenthal svež 460-530, star 3 mesece 550-570; italico svež 390-410; taleggio svež 290-300.

OLJE

FIRENZE. Olivno olje extra do največ 1 stop. kisl. 460-470, do največ 1,50 odst. kisl. 450-460, do največ 2,50% kisl. 440-450, do največ 4% kisl. 430-440; dvakrat rafinirano olivno olje »A« 470-475, »B« 390-400; semensko olje navadno 335-345.

PARADIZNIKOVA MEZGA

PIACENZA. Dvakrat koncentrirana paradiznikova mezza proizvodnje 1993 odlične kakovosti: v škatlah 5 in 10 kg 200-210, v škatlah 1 kg 225-235, v škatlah 1/2 kg 235-245, v škatlah 1/5 kg 265-275. Trikrat koncentrirana mezza odlične kakovosti: v škatlah 5 in 10 kg 215-225, v škatlah 1 kg 235-245, v škatlah 1/2 kg 245-255, v škatlah 1/5 kg 275-285; trikrat koncentrirana mezza v sodih 205-215 lir kg.

KONSERVIRANA ZIVILA

MILAN. Celj paradizniki v škatlah

od 1200 g 156-160, v škatlah 600 g 160-170; grah v škatlah 1/2 kg 205-215; fižol v stročju 175-190; gobe v kisu 1000-1200; čebulice v kisu 220-250; sardine v olju v škatlah 200 g 80-90; marmelada fina v škatlah 5 kg 230-260, v škatlah 1/2 kg 260-280; marmelada iz jabolk in sliv v sodčkih 175-185, v škatlah 5 kg 210-220 lir kg.

POVRTNINA IN SADJE

FERRARA. Cesen 100-150 lir kg; korenjenek 30-50; zelje 15-20; čebula 10-20; fižol 60-70; fižol v stročju 40-50; solata 30-40; melancani 15-25; krompir navaden 18-23; paprika 25-40; paradizniki 15-30; radič 30-50; bučice 15-20; buče 20-30.

Smokve 80-95; hruške I. 60-100, II. 45-60, III. 20-40; breskve I. 50-90, II. 25-40; slive 20-30; belo namizno grozdje zbrano 160-180, navadno 70-100; limone zbrane 170-190, navadne 140-160.

MED

L'AQUILA. Gorski med v lončkih 330 lir kg.

KOZE

TURIN. Cene za kg surovih koz: volil in krave z glavo in parklji nad 40 kg 270-305, do 40 kg 270-300; teleta (kvadrati) brez glave in parkljev 3-6 kg 900-1000, 12-20 kg 510-530; konji 210-220; ovni (suhe kože) 1-1,3 kg 680-700, 1,3-1,6 kg 700-750; ovni surove osoljene kože 3,5-4 kg 270-280; koze 12-14 kg ducat 975-1000 lir kg; kozlički 30-32 kg 100 kg 1540-1650; jagnjeta 55-70 kg 100 kg 950-1100 lir kg.

VINO

CUNEO. Vино Barolo 20.000-23.000 lir hl; Barbaresco 20-22.000; Nebbiolo di Barolo 14-16.000; Nebbiolo d'Alba 10-12.000; Barbera 9500-10.500; Freisa 9500-10.500.

BOLOGNA. Belo vino 10 stop. 740-760 lir hl/stop.; rno vino navadno 10 stop. 720-740; belo 11-12 stop. 750-780; Squinzano 14-15 stop. 720-740; belo sicilijansko 14-15 stop. 760-770.

PAPIR

FIRENZE. Cene v lirah za kg fco skladišče papirnice: beli tiskovni papir 140-160; srednje kakovosti za pisanje 155-170; fin pisarniški 185-300; barvani za lepake 170-195; tiskovni barvani srednje kakovosti 160-170; ovojni fin 150-220; siv karton 70-75.

KRMA

ROVIGO. Detelja 1400-1500 lir stot. nalozena v vagon 100-2200; majsko seno 1200-1300, III. vrste 800-1000 lir.

MEDNARODNA TRŽIŠČA

	CHICAGO	14/VII	28/VII	11/VIII
Pšenica (stot. dol. za bušel)		191 1/4	194 1/4	184 —
Koruza (stot. dol. za bušel)		152 1/4	146 —	144 1/4
NEW YORK				
Baker (stot. dol. za funt)		29,75	30 —	30 —
Cin (stot. dol. za funt)		81 —	79,50	78,50
Svinec (stot. dol. za funt)		13,50	14 —	13,90
Cink (stot. dol. za funt)		10,50	11,50	11,50
Aluminij (stot. dol. za funt)		20,50	21,50	21,50
Nikelj (stot. dol. za funt)		60 —	60 —	60 —
Bombaž (stot. dol. za funt)		34,06	33,97	34,85
Zivo srebro (stot. za steklenico)		194 —	192 —	192 —
LONDON				
Cin (f. šter. za d. tono)		620 —	580 —	583 1/2
Cink (f. šter. za d. tono)		72 —	73 1/4	74 —
Svinec (f. šter. za d. tono)		68 —	90 —	96 —
SANTOS				
Kava Santos C (kruzejrov za 10 kg)		230 —	231,15	240,70

Cene se ne gibljejo v enotni smeri, pač pa so zabeležili na svetovnih borzah nazadovanje cen določenih surovin, na drugi strani pa zopet skok cen drugih surovin. Za primer navajajo poročila nenaden padec bakra v Londonu, kjer so zopet uvedli svobodno borzo tudi za to blago. Na drugi strani je cena kave, ki je prej poskočila, zdaj nazadovala. Celotno se je uresničila napoved (ki jo je »Gospodarstvo« omenilo že v zadnji številki), da zaključek premirja v Koreji ne bo povzročil prehodnih pretrsov, ker so borze že poprej računale, da pride končno vendarle do premirja.

ZITARICE

V Chicagu so v tednu do 7. avgusta zabeležili padec cen pšenice za 2 3/4 stotinke in koruzi za 2 1/2 stotinke dolarja. Prav tako je zgubila rž na ceni, in sicer 1 1/4 stotinke dolarja. Nasprotno je oves napredoval za 3 1/8 stotinke dolarja pri bušlu. Zasebne cene letošnjega pridelka, ki so jih priobčili v Ameriki, so nekoliko nižje kakor uradne.

SLADKOR, KAVA, KAKAO

Cena sladkorja se je ustala na newyorsk borzi okoli 3,82. V New Yorku je cena kave nekoliko padla, ker prihajajo vesti o dobrem pridelku v južnoameriških državah razen v Braziliji, kjer je napravil mraz hudo škodo; vendar računajo, da se bodo posledice mraza pokazale šele prihodnje leto v sezoni 1954-55. Iz južnoameriških držav pričakujejo večje ponudbe. Kakao je v New Yorku notiral 6. avgusta 38,50 stotinke dolarja za funt. Cene nihajo. Ob koncu tedna so ugotovili oslabitev cen. Kupčija ni več tako živahna kakor v preteklih tednih.

VLAJNA

Cena bombažu je bila v New Yorku še vedno šibka (7. 8. 34,05 stotinke dolarja za funt), čeprav so splošno poro-

čila o svetovnem pridelku manj ugodna, kakor so prvotno računali. Očitno je na zalogi še mnogo blaga. V tednu do 7. avgusta je cena v New Yorku popustila za 0,21 stotinke za funt v primeri s ceno v začetku tedna, in sicer velja ta cena proti takojšnji izročitvi.

Cena volni se je na londonskem trgu utrnila. Cena še vedno napreduje. V zadnjem tednu je napredovala za 4 3/4 penija pri funtu. Britanski industrije še vedno povprašujejo po blagu proti izročitvi v decembru-januvarju in marcu, ker računajo, da se bo nova sezona, ki se začneja 31. avgusta, pričela s čvrstimi cenami. Temu nasprotno računajo v Sidneju s popuščanjem cen. Zaradi tega so notranja iz Sidneja nižja. Družba v Wellingtonu na Novi Zelandiji (5. avgusta) je pokazala čvrsto težnjo. Najnižja cena se je sukala okoli 30 penijev za funt, medtem ko so tedno poprej prodajali povprečne kakovosti po 26-34 za funt.

KAVČUK

V New Yorku so cene do 7. avgusta napredovale. Cena proti takojšnji izročitvi je bila 23,2 stotinke dolarja za funt. V Londonu je bila kupčija celotno slaba, čeprav so po blagu povpraševali zlasti Američani.

KOVINE

Tudi v New Yorku so zabeležili oslabitev cen bakra. Ta je nazadovala najprej za 3/4 stotinke na 29 stotink. Nato so zabeležili ceno 28 1/2 stotinke za funt. Tovarne vtrajajo še vedno pri ceni 30 stotink za funt. Prvi dan svobodne trgovine z bakrom v Londonu je prinesel nagel padec cen. Na prostem trgu je cena zdrla za 50 funtov izpod dosežene uradne cene. Cena proti takojšnji izročitvi se je na prosti borzi sukala okoli 216 funtov proti izročitvi po preteku enega meseca pa okoli 199 1/2 funta sterlinga. Dosežanja cena ministrstva za nabavo

Vestnik KMEČKE ZVEZE

SEDEŽ: TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10 I. - TELEFON ŠT. 54-58

Med kakšnim delom je kmet zavarovan

V področje nezgodnega zavarovanja spadajo na splošno dela pri obdelovanju zemlje in dela pri pobiranju pridelkov. Pri tem na niti ni potrebno, da se dela vršijo na račun ali v korist kmetije, glavno je, da niso morebiti podvržena zavarovanju, ki velja v industriji ali v obrti. Pod nezgodno zavarovanje spadajo tudi naslednja dela: negovanje drevev, namakanje, živinorejska in kosijskejska dela, čebelarjenje, pastirstvo, vinarstvo, manjša obrtniška dela (popravila) itd. Vsa dela, ki smo jih pravkar navedli, uživajo zaščito samo v primeru, da se vršijo v korist in na račun kmetije ter na kmetiji sami.

Zavarovanje obsega tudi gozdarska dela: sajenje, čiščenje, sekanje drv itd. V tem pogledu je precej nejasnosti, ali spadajo pod zakon o zavarovanju tudi dela »usurjev« na zemljišču skupnega izkoriščanja (n. pr. v jurskih gozdovih). Prevladuje mnenje, da so ta dela po zakonu zaščitena samo takrat, ko se vršijo v korist gozda (n. pr. pri pobiranju borovnega prelica) in ne izključno v korist jursarja ali njegove družine.

Ponavljamo, da se morajo najeti delavci, ki delajo pri motornih strojih ali napravah, zavarovati tako kakor v industrijskem sektorju. Kaj pa če doleti nesreča pri motornem stroju ali motorni napravi lastnika zemlje, polovinarja ali zakupnika? V tem primeru ima ta kategorija poljedelcev pravico do dajatev ali odškodnine, ki jim pripadajo po zakonu o zavarovanju v kmetijstvu.

KAKO SE NEZGODE PRIJAVIJO

V primeru nezgode pri kmečkem delu mora vsak zdravnik, ki je prvi pregledal ali zdravil ponesrečenega, sam poskrbeti za prijavo Zgodovoda za nezgodno zavarovanje! V ta namen mora izdati zadevno potrdilo in ga pod osebno odgovornostjo odposlati pristojnemu zavarovalnemu zavodu najkasneje dan po pregledu. Ni pa potrebna nobena prijava, če je nezgoda povzročila onemoglost za delo za dobo, ki ne bo po mnenju zdravnika prekašala 5 dni. V primeru da je nezgoda povzročila smrt ali nesposobnost za delo za več kakor 40 dni, mora zdravnik poslati prepis njegove izjave tudi organom javne varnosti. V primeru smrti pa mora zdravnik telegrafično obvestiti zavarovalni zavod najkasneje 24 ur po smrti ponesrečenca.

KMET IN VRTNAR KONEC AVGUSTA

Na njivi in na polju. Z njive spravimo tudi pozne sorte krompirja, še preden se krompirjevica popolnoma posuši. Prosto zemljo zasejemo z mešanico semen za zeleno krmo. Prav do kra mešanica za jesensko setev je: 80 kg njivske grašice, 80 kg rži in 12 kg inkarnantne detelje, na hektar (10.000 kv. metrov). Namesto rži sejemo lahko tudi ječmen ali pa oves, zlasti v bolj zavetne kraje in lege.

Zelje, ohrovt in cvetoča moramo očistiti plevla in jih zrahljati zemljo. Tem rastlinam potrosimo še pred okupavanjem čilski ali apneni soliter ali pa tudi amonijev sulfat (približno 50 kg na hektar), da si bodo opomogli v rašči.

Na vrtu. Se je čas za presajanje brokelj in endivije. Rane vrtn sadeže, kakor so buče, kumare, jajčevci in paradizniki, ki smo jih določili za seme, moramo pobrati pravočasno. Presejmo še poletno glavnoto solato in cikurijo. V zavetne lege sejemo zimsko špinac in motovilec ter zimsko glavnoto solato (tondo) in kodrasto solato rezivko.

V vinogradu. Ako nameravamo cepiti trte prihodnjega pomladi, moramo pred trgatvijo znanovat najboljše trte, da bomo od teh odrezali potrebne cepiče. Za bližajočo se trgatvijo moramo pripraviti vse potrebno doma in v vinogradu. Tudi pot, ki je potrebna ljudem in vozilom za prenos in pre-

surovin je bila 252 funta. Po pariteti bi londonska cena na prostem trgu ustrezala ceni 27 stotink dolarja za funt. Cin je v Londonu napredoval za 7 1/2 funta, medtem ko je svince popustil za 13/4 funta sterlinga proti izročitvi v tem mesecu in za okoli 3 funte proti kasnejši izročitvi.

SKOK CEN PRASICEM V NEMCIJI

V zadnjem tednu so cene prašičem na zahodno-nemških trgih zopet napredovale. Junija je bila povprečna cena 1,06-1,09 DM za funt žive teže, medtem ko so v tednu do 7. avgusta dosegli še ceno 1,36-1,39 DM. Zabeležili so celo ceno 1,40-1,42. Pojav je v tej sezoni nenavaden.

Hotel „CENTRAL“
Hotel „D O R A“
Hotel „P I R A N“
Hotel „PARTIZAN“

PORTOROŽ

in sodobno urejena nočna restavracija in Bar „VESNA“ nudijo razne specialitete na žaru, dobrega vina, prijetno zabavo ob najboljšem plesnem orkestru. ODPRTO VSAK VEČER!

150 MODERNO UREJENIH SOB
S TEKOČO VODO, OKUSNA
HRANA, DOMAČA VINA

P R O T O R O Ž

Prenotacije za skupine, bankete in posameznike. Telefonirajte na št. 31 in 34

S. A. FABBRICA ACCUMULATORI

NAJBOLJŠA BATERIJA

MILANO
Sedež in uprava:
Via Turtuliano, 70
Tel. 54670, 53938,
581558, 584920
Poslovalnica: Viale
Bligny, 23-Tel. 5.12.07
Torino: Via Principi
D'Acaia 57 - Tel.
7.04.94 - Padova P.zza
della Stazione N. 1 -
Tel. 2.79.54 Bologna
Via Amendola N. 2 -
Tel. 3.63.03 Roma -
Viale Aventino N.
85/90/92 Tel. 59.36.97
59.95.22 - Napoli Via
Ugo Foscolo N. 4 -
Tel. 6.07.26
C. C. Milano 238931
C. C. Roma 146198
C. C. Napoli 139498

kmetiji, ki je last ali je v zakupu žene; sin lastnika polovinarja ali najemnika, ki običajno ne stanuje pri očetu a se ponesreči, ko dela za meздо pri očetu.

Katera teh kategorij spada med najeto delovno silo, katera pa ne? V tem primeru bi jim pripadala dnevница za začasno onemoglost, v drugem pa ne. Je imeti vse te kategorije oseb za zavarovane ali ne? V prvem primeru bi jim pripadala vsaj dajatev za trajno nesposobnost (o kateri bo še govorila), v drugem pa nič. Sodišča so večkrat odgovorila na taka in podobna vprašanja pritrdilno, večkrat pa na ista vprašanja negativno. Nejasnost postav in težnja zavarovalnega zavoda, da bi čim manj izdal, so glavni vzrok prepotnih sporov. Zato pa še enkrat svetujemo vsem, ki bi imeli opravka s podobnimi zadevami, naj se zatečejo po nasvet k Kmečki zvezi.

KAJ PREJME POLJEDELSKI DELAVEC V PRIMERU ZACASNE ONEMOGLOSTI

V primeru nezgode, ki je povzročila začasno nesposobnost za delo, izplačuje zavarovalni zav